

Mente & Manu

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI AJALEHT

Zürichi rektor külastas Tallinna Tehnikaülikooli

Esmaspäeval viibis tutvumisvisiidil Tallinna Tehnikaülikoolis Zürichi Tehnikaülikooli (ETH Zürich) rektor professor Konrad Osterwalder.

ETH Zürich on oma ligi 20 miljardi Eesti krooni suuruse aastaeelarvega üks Euroopa silmapaistvaimaid inseneriharidust pakkuvaid ülikoole, mis on asutatud juba 1855 ja kus on aegade jooksul töötanud 21 Nobeli preemia laureaati, nende hulgas sellised tuntud nimed nagu Wilhelm Conrad Röntgen, Hermann Hesse ja

Albert Einstein, kes lõpetas sama ülikooli aastal 1900.

Professor Osterwalder on UNITECHI (kaheksa Euroopa tehnikaülikooli ühendus) president, Bologna projektgrupi eesistuja, kuulub mitmesse Euroopa ülikooli nõukokku, on Šveitsi Tehnikateaduste Akadeemia liige ja Helsingi Tehnikaülikooli audoktor.

Zürichi Tehnikaülikooli rektor külastas Tallinna Tehnikaülikooli oma Balti visiidi käigus. Tallinnast sõitis ta edasi Riia, Kaunase ja Vilniuse tehnikaülikoolidesse. Oma külaskäigul

kohtus ta TTÜ professoritega, külastas energeetika- ja matemaatika-loodusteaduskonda, samuti Küberneetika Instituuti ja Tehnoloogiaparki.

Visiidil arutati Tallinna Tehnikaülikooli rolli Euroopa tehnikahariduses, ülikooli arenguvisioni ja olulisemad kompetentsusvaldkondi. Kõneldi ka üliõpilaste mobiilsusest tänapäeva kõrgharidusruumis ja koostöö võimalustest ülikoolide vahel, eelkõige doktorioppe tasandil.

Kersti Vähi
TTÜ pressioimetaja

President Klaus'i telegramm

Prahas, 30. mail 206

Austatud hr rektor

Lubage Teid tänada lahke vastuvõtu eest, mis mulle sai osaks Teie ja Teie kolleegide poolt Tallinna Tehnikaülikoolis, kus mulle 24. mail omistati audoktori tiitel.

Hoian meelsasti regulaarset sidet akadeemiliste ringkondadega, hindan kõrgelt võimalusi kohtuda õppejõudude ja üliõpilastega ning pidada nendega avameelset ja konstruktiivset dialoogi. Tallinna Tehnikaülikool on Tšehhi Vabariigis oma hea nimega tuntud ja isiklikult hindan Teie poolt minule väljendatud tunnustust väga kõrgelt.

Veel kord tänan Teid, austatud härra rektor, sõbraliku vastuvõtu eest.

Parimate soovidega
Václav Klaus

Kiitusega lõpetajad juuni 2006

Vana (4+2) õppekavade süsteemi bakalaureuseõpe, diplomiope, rakenduskõrgharidusõpe, uue (3+2) õppekavade süsteemi magistriõpe

EHITUSTEADUSKOND

Ehitustehnika

Kaspar Lasn

Logistika

Irina Žalõbina

Keskonnakorraldus ja puhtam tootmine (magistriõpe)

Reeli Jakobi

Kitty Kislenko

INFOTEHNOLOOGIA TEADUSKOND

Informaatika mitteinformaatikutele (magistriõpe)

Ingmar Pappel

Äriinfotehnoloogia (magistriõpe)

Martin Mürk

Informaatika

Andres Puusepp

Maris Terno

MAJANDUSTEADUSKOND

Ärikorraldus

Anuly Juurik

Jevgeni Kotška

Ärikorraldus (magistriõpe)

Urmas Leinfeld

Jaana Poltimäe

Siiri Same

Krista Teearu

Hermely Vilbo

MEHAANIKATEADUSKOND

Tootearendus

Liivo Kiik

TTÜ TALLINNA KOLLEDŽ

Majandusarvestus

Terje Tõnnov

Rahvusvaheline majandus ja ärikorraldus

Annelly Alteberg

Krista Jürgenson

Virge Rõigas

Soile Sild

Liina Tamm

Avalik haldus

Signe Kaasik

Aldo Rauk

...

Uue (3+2) õppekavade süsteemi bakalaureuseõpe

EHITUSTEADUSKOND

Logistika

Arina Jagovkovkina

Maris Mäesalu

Nelli Nilson

Inna Nosach

Nele Tamme

Dea Veeremäe

Silvia Viidik

Karina Žukova

ENERGEETIKATEADUSKOND

Elektroenergeetika

Tõnn Arro

Tõnis Viira

Elektrijamid ja jõuelektroonika

Rait Rääk

HUMANITAARTEADUSKOND

Haldusjuhtimine

Egert Juuse

Karin Kase

INFOTEHNOLOOGIA

TEADUSKOND

Informaatika

Erko Aaberg

Vadim Gerassimov

Dmitri Grintšak

Sergei Mironenko

Madis Puju

Enar Reilent

Anastassia Samsonova

Revo Sirel

Valeri Sokolov

Aleksei Sosnovski

Arvuti- ja süsteemitehnika

Sergei Kostin

Äriinfotehnoloogia

Kristjan Männik

Maire Öismets

KEEMIA- JA MATERJALI-TEHNOLOOGIA TEADUSKOND

Keemia- ja keskkonnakaitse

tehnoloogia

Helen Barndök

Materjalitehnoloogia

Kaire Palmaru

Anne Rand

MATEMAATIKA-LOODUSTEADUSKOND

Geenitehnoloogia

Miia Rõõm

Rakenduskeemia ja biotehnoloogia

Minna Varikmaa

Tehniline füüsika

Päivo Simson

MAJANDUSTEADUSKOND

Rahvamajandus

Silver Karolin

Kristin Karu

Jelena Kripanovskaja

Aleksandr Michelson

Irina Piiskoppel

Marju-Triin Tõnurist

Anna Zavarzina

Ärindus

Kairi Fimberg

Ann Hannula

Anna Lazartšuk

Monika Maiorov

Merlin Urva

MEHAANIKATEADUSKOND

Tootearendus ja tootmistehnika

Alo Arro

Lauri Timm

Mehhantroonika

Sergey Pozov

TTÜ Tehnomeedikum kujundab Tallinnast uue meditsiiniteaduse keskuse

Neljapäeval, 15. juunil otsustas Tallinna Tehnikaülikooli (TTÜ) nõukogu oma istungil moodustada TTÜ õppe-, teadus- ja arendusasutusena Tehnomeedikumi ja kinnitada selle põhikirja.

TTÜ arendusprorektor Andres Keevallik tõdes sel puhul: "Täna loodav asutus kujutab endast põhimõttelist läbimurret Tallinna ja Põhja-Eesti regiooni arstiteaduse potentsiaali väljaarendamisel, võimaldades ka kogu Eesti mastaabis ühendada täiesti uue kvaliteediga nüüdisaegse meditsiini ja tipp tehnoloogia võimalused."

Tehnomeedikum võimaldab süvendatult tegelda arstiteaduslike ja meditsiinitehnika alaste uurimistöödega ning loodava doktorantuuri baasil ka teaduskraadide kaitsmisega. Tehnomeedikumiga liitunud haiglasse luuakse arst-õppejõudude ja arst-teadurite töökohad. Uus asutus võimaldab arendada meditsiini- ja tehnikaalast täienduskoolitust ning tagab teistele TTÜ struktuuriüksustele vajalike meditsiiniliste õppeainete õpetamise kõigil tasemeil.

Tehnomeedikumile rajatakse TTÜ campuse territooriumil 7000-8000 m² pinnaga eraldi hoone, kus hakkavad paiknema ka vähiuuringute keskus, uue asutusega seotud *spin-off* firmad ning planeeritav erakliinik. Mustamäel tegutsev ja laienev Põhja-Eesti Regionaalhaigla ning Tehnomeedikum moodustavad samuti edaspidi ühtse infrastruktuuri.

Tehnomeedikum luuakse TTÜ allasutuste biomeditsiinitehnika keskuse, geenitehnoloogia instituudi ja elektroonika instituudi bioonika labori ning peagi kaasatava kardioloogia instituudi baasil, arendades edasi seniseid meditsiiniteaduse uuringuid TTÜ-s. 2005. aastal loodi TTÜ-s juba 5 arstiteaduse professori. Tehnomeedikumi kaasatakse samuti AS Vähiuuringute Tehnoloogia Arenduskeskuse ja CeleCure Grupi potentsiaal.

Tehnomeedikumis hakatakse edasi arendama TTÜ professorite Erkki Truve ja Priit Kogermanni vähiravimite uuringuid, jätkub professor Mart Mini praegugi USA firmadega koostöös toimuv edukas bioonika uurimistöö südamerütmurite loomisel, avanevad uued ja perspektiivsed võimalused telemeditsiini arendamisel jne.

Tänapäevase nõukogu istungile olid kutsutud tulevaste partnerite Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Ida-Tallinna Keskhaigla, Lääne-Tallinna Keskhaigla ja Tallinna Lastehaigla esindajad sõlmimaks Tehnomeedikumi moodustamiseks ühiste kavatsuste protokollid.

TTÜ parimad lõpetajad EV Presidendi vastuvõtul 21. juunil 2006.

Rando Pikner

energeetikateaduskond, elektrijamid ja jõuelektroonika, magister

Anne Rand

keemia- ja materjalitehnoloogia teaduskond, materjalitehnoloogia

Triin Laasi

humanitaarteaduskond, haldusjuhtimine, magister

Liivo Kiik

mehaanikateaduskond, tootearendus

Päivo Simson

matemaatika-loodusteaduskond, tehniline füüsika

Maris Terno

infotehnoloogia teaduskond, informaatika

Siiri Same

majandusteaduskond, ärikorraldus, magister

Kaspar Lasn

ehitusteaduskond, ehitustehnika

Annelly Alteberg

TTÜ Tallinna Kolledž, rahvusvaheline majandus ja ärikorraldus

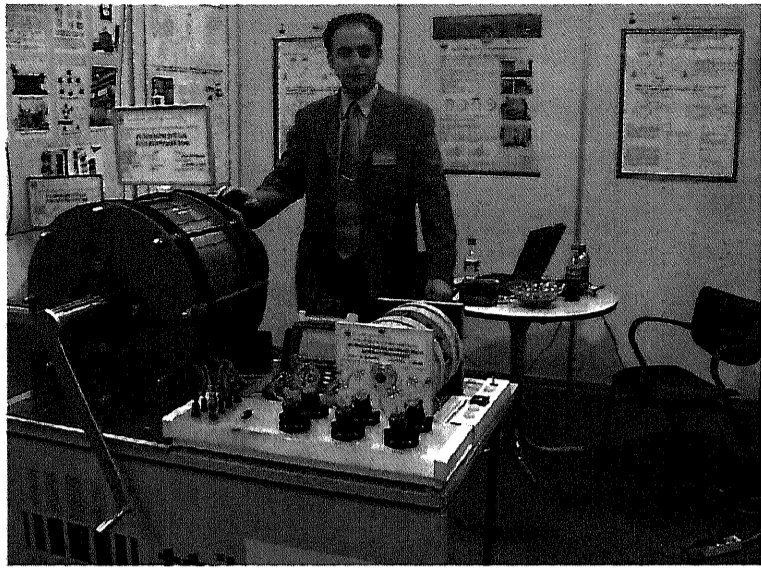
.....

.....

Kevadine saak 2006: diplomioppes 76, rakenduskõrgharidusoppes 143, bakalaureuseoppes 801 (4+2 - 265, 3+2 - 536), magistrioppes 229

(4+2 - 173, 3+2 - 56) - kokku 1243 lõpetajat, neist cum laude 71.

Liibüa tudeng kaitses magistrikraadi

Vastne magister M. D. Sidon oma tuulegeneraatoriga

5. juunil kaitses Tallinna Tehnikaülikoolis edukalt tehnikateaduste magistri kraadi Liibüa tudeng **Mohamed D. Sidon**. Töö teemal "Tuuleturbiinides kasutatava madalakiiruselise alalismagnetitega

sünkroongeneraatori uurimus" kaitses ta elektrotehnika aluste ja elektrimasinate instituudis.

Magistritöö juhendaja TTÜ elektrotehnika aluste ja elektrimasinate instituudi juhataja

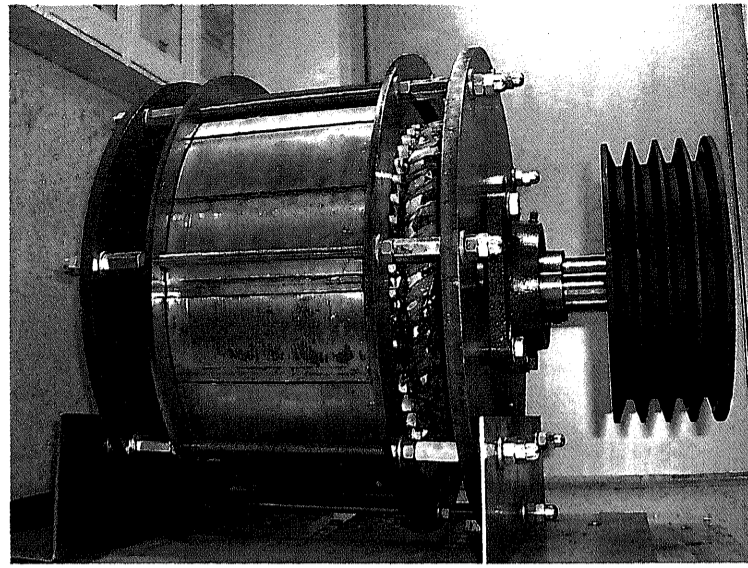
prof Jaan Järviku sõnul on tegemist nn tuuleveskites kasutatava generaatoriga.

„Arvestades tuuleenergia kasutamise populaarsuse kasvu ja samas sellega seotud komplikatsioone, on tegemist väga olulise sündmusega meie energiatootmises,” lisas Järvik.

Töö teeb eriliseks veel ka see, et ei ole piirdutud vaid pelgalt teooriaga: koostöös ettevõttega AS Volta on tuulegeneraator realselt ka valmistatud ja kontrollkatsetel igati kasutamiskõlblikuks loetud.

Tehnikaülikooli teadlaste sõnul ongi töö põhiliseks väärtuseks põhjaliku teoreetilise uurimistöö edukas ühendamine nii projekteerimis- kui ka katsefaasiga. Huvilistel oli võimalus Mohamed D. Sidoni tuulegeneraatorit näha mai algul toimunud Tehnoloogiamessil.

Vastne magister ise, Mohamed D. Sidon, on 31aastane liibüala-

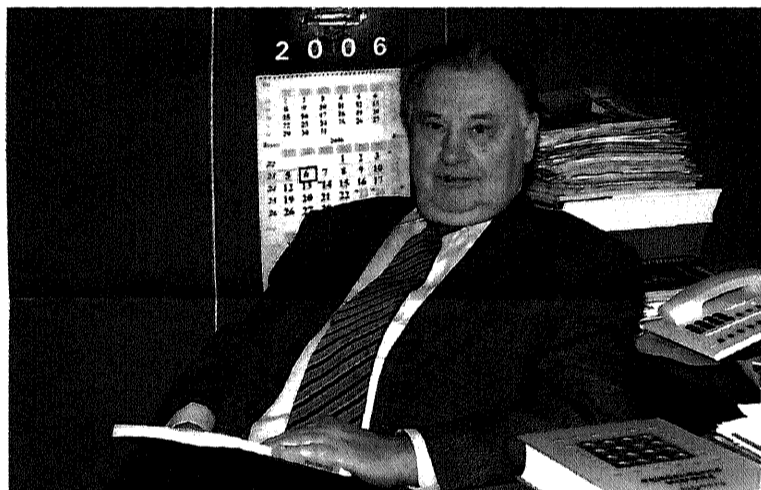
ne, kes 2002. aastal saabus Eestisse ja pühendas ennast esimesel aastal kõigepealt inglise keele õpingutele, õppides lisaks veel elektriinseneride kursustel. Oma kodumaale naasnuna kavatses ta jätkata poolelijäänud tööd *Gene-*

*ral Electric Company*s, nüüd aga juba diplomeeritud insenerina.

Tallinna Tehnikaülikoolis õpib praegu 300 välisüliõpilast 22 riigist.

Kersti Vähi
TTÜ pressitoimetaja

Arvo Ots 75

26. juunil astub üle oma elu kolmveerandsajandi künnise energeetikateadlane, emeriitprofessor ja akadeemik Arvo Ots. Astub hoogsal sammul, tarmukalt ja tulvil töötahet, kuigi seljaga on juba mitukümmend aastat üliviljakat tööd teaduspõllul ja pedagoogilises töös TTÜs.

Tõepoolest, alles jaanuaris 2005 esitasid Sa kuulajatele aukartustäratavalt mahuka, sisuka ja kokkuvõtliku monograafia põlevkivi põletamisest, mille 768 lehekülge täidab põhjalik käsitus kõigist probleemidest, mis seostuvad eesti põlevkivi ja teiste tuharikaste kütuste põletamisega. Nimetatud monograafia eest omistas Eesti Inseneride Liit Sulle Aasta Inseneri tiitli.

Kuigi Eestis on kuulda olnud nende häält, kes arvavad, et põlevkivi on Eesti õnnetus ja põlevkivienergeetika ilne päev, energeetikute maailmafoorum ilmselt nii ei arva. Vastupidi, süvenevat huvi põlevkivi ja teiste sellele sarnaste kütuste vastu on märgata kogu maailmas ja selles on ka Sinu panus suur.

Sündinud oled Sa kooliõpetaja perekonnas Sindis Pärnemaal, ent noorusmaaks on Sulle Viljandi. Selle linnaga on Sul tänaseni soojad suhted, sealt on pärit ka Su abikaasa, kellega koos oled kasvatanud üles lapsed, seejuures pojast Märdist on läinud korda koolitada samuti tubli soojusenergeetik. Viljandi

lähedale oled Sa soetanud ka mugava suvekodu.

Viljandist tulid Sa 1950 Tallinnasse ja astusid tollasesse TPIsse soojusenergeetikat õppima. Erialale, millele hakkas siis oma maist põlevkivinägu andma Ilmar Öpik, hilisem professor ja akadeemik. 1955. aastal said soojusenergeetika inseneri diplomi *cum laude*, millega sai kinnituse Sinu erilise võimekus ja töökus. 1960 tulid Sa värske tehnikateaduste kandidaadina TTÜsse dotsendi kohale. Teaduskraadi olid jõudnud hankida juba 1958 Eesti TA Energeetika Instituudis, selle väitekirja teema oligi juba seotud põlevkivi tolmepõletamisega.

Edaspidi kulges Su tegevusliin tõusvasjoones. Koostöös I. Öpikuga hakkasid kujundama ja kasvatama põlevkivilaadsete kütuste põletamise teaduskoolkonda, osalesid erilaboratooriumi töös, mis hakkas uurima üha mitmekülgsemalt esilekerkivat probleemistikku ning millest üsna ruttu kujunes laialt tunnustatud teaduskeskus.

Aastal 1968 jõudsid Sa teadusdoktori kraadi kaitsmiseni, seejärel tuli peagi professorikutse ning siis tuli asuda soojusenergeetika instituudi (tol ajal küll kateedri nime all) tööd juhtima. Sinu valimine Eesti TA akadeemikuks sai teoks 1983 ja 1994. a sai Sinust ka Soome TA liige. Instituudi juhina tegutsesid aastani 2001, emeriitprofessor oled

aastast 2003, kuid teadurina oled Sa tänaseni rivis.

Üle 250 avaldatud artikli on selle tohutu töö kinnituseks, lisaks kaks venekeelset monograafiat (1977 ja 1987).

Mitmekülgse teadustöö kõrval ei ole Sa saanud kõrvale jääda pedagoogilisest tööst, õppeainete lektorina ja ka õppekirjanduse koostajana. Sinu sulest on ilmunud 1972. aastal termodünaamika õpik ja koos kaasautoritega kahes trükis (1966 ja 1974) soojustehnika õppearaamat. Õpetanud oled Sa peamiselt termodünaamikat ja katlatehnikaga külgnevaid aineid, samuti teaduskraadi taotlejatele lugenud erikursusi, juhendanud kümneid magistrante ja doktorante.

Sinu teadustegevus on pälvitud kahel korral riikliku preemia (1970 ja 1980) ning Eesti Valge Risti IV klassi ordeni (2002).

Tegelikult on Sinu huvideering ja tegevushaare üpris lai. Nõmmele oled Sa ehitanud peaaegu et oma kätega perekonnale nägusa maja, rännanud maailmas ringi nii palju, et siinkohal oleks vist kergem loetleda, kus Sa pole veel käinud. Mõnusatest koosviibimistest ei ole Sul ka kombeks olnud kõrvale hoida. Veel paar aastat tagasi võis Sind näha neljapäeviti metsas orienteerumas ja suuskadega sõitmas.

Jõudu ja tervist, reipust ja jätkuvat tegevuslust!

TTÜ soojustehnika instituudi
rahva nimel
Arvo Kull

ENIC ja NARIC koostöövõrkude aastakoosolek

5.-6. juunil toimus Tallinnas Reval Hotel Olümpia konventsikeskuses Euroopa Nõukogu, UNESCO-CEPES ja Euroopa Komisjoni välisriigi kvalifikatsioonide hindamise ja tunnustamise infokeskuste koostöövõrkude ENIC ja NARIC aastakoosolek.

ENIC/NARIC koostöövõrkude aastakoosolek toimub igal aastal ühes Lissaboni konventsiooni või Euroopa Liidu liikmesriigis. Selle aastane 13. aastakoosolek oli Eestis ja korraldajaks sihtasutuse Archimedes üks struktuuriüksusi – Eesti ENIC/NARIC Keskus (Eesti akadeemilise tunnustamise infokeskus). Aastakoosoleku avas haridus- ja teadusminister Mailis Reps.

Euroopa Nõukogu ja UNESCO koostöövõrk ENIC (*European Network of National Information Centres on Academic Recognition and Mobility*) ning Euroopa Liidu koostöövõrk NARIC (*National Academic Recognition Information Centres*) on rahvusvahelised võrgustikud, mis on loodud välisriigis omandatud hariduse õige ja õiglase tunnustamise lihtsustamiseks ning akadeemilise ja tööalase liikuvuse soodustamiseks.

Tallinnas peetud aastakoosolekul osales üle 100 inimese enam kui 40 riigist (Euroopast, Põhja-Ameerikast, Aasiast ja Austraaliast). Osalejate hulgas olid ENIC/NARIC keskuste juhid, Euroopa Nõukogu, Euroopa Komisjoni ja UNESCO kõrgharidusega seonduvate osakondade juhid. Vaatlejate ja ekspertidena olid kutsutud Rahvusvahelise Ülikoolide Assotsiatsiooni (IAU), Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni (EAU), Lissaboni Tunnustamise Konventsiooni-komitee, Euroopa Üliõpilaskondade Liidu (ESIB) ning Euroopa Kvaliteedikindlustamise Koostöövõrgu (ENQA) esindajad.

Aastakoosolekul arutati kvalifikatsioonide tunnustamise temaatikat Euroopa kõrgharidusruumis, diplomite hindamise küsimusi, piiriülese kõrghariduse pakkumise kvaliteedi kindlustamise problemaatikat ning Euroopa ja muu maailma koostöövõimalusi välisriigi kvalifikatsioonide hindamise ja informatsiooni vahetamiseks.

Ametlikule osale eelnes 4. juunil Eesti kõrgharidussüsteemi tutvustav päev.

Gunnar Vaht
Eesti ENIC/NARIC Keskuse juhataja
Sihtasutus Archimedes

Lõpetasid karjäärispetsialistid

9. juunil anti TTÜ Energeetikamajas Tallinna Ülikooli, Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli koostööna toimunud karjäärispetsialistide koolituse lõpetajatele üle tunnustused.

Hiljuti läbi viidud üleriigiline karjääriteenuste uuring kinnitas, et Eestis napib karjääriteenuste osutajaid ja nende erialase koolituse järele on suur vajadus. Nii ühendasidki kolm ülikooli jõud ning alustasid karjäärispetsialistide koolitamist uuel, senisest tõhusamal tasemel.

Karjäärispetsialistide koolituse mahuks oli 240 tundi ja see kestis novembrist 2005 kuni juunini 2006. Kursus lõppes põhjaliku lõputööga, mida kaitsiti 8. ja 9. juunil. Koolitusel osales 55 haridusvaldkonnas töötavat spetsialisti – karjäärinõustajaid, karjäärinõustajate, õpetajaid.

Tegemist on esimese ja ainulaadse koostöövormiga – käiku läks kolme ülikooli ühine õppekava. Koolitusel osalejatelt saadud tagasiside kinnitab, et koostöö kindlustas kõrge taseme. Ka ülikoolid ise on rahul ja veendunud, et ühisprojekti on vaja jätkata.

Reet Neudorf
TTÜ Avatud Ülikooli juhataja

Edukale spordiaastale tagasi vaadates

Tühi korvpallirõngas annab ilmekalt märku sellest, et TTÜ meeskonna lahkumisega kõrgliigast on ka saalid korvpallikohtumiste ajal jäänud märksa tühjemaks.

Ülikooli spordikeskuse juhataja **Heino Lill** võttis Mente et Manu toimetaja vastu üsna vaikuses spordihoones. Eksamisessioon oli just alanud ning tudengite põhiosa siirdunud ajutiselt raamatukogudesse ja auditooriumidesse, et järjekordsele õppeaastale joont alla tõmmata. Sama eesmärk oli tegelikult ka meie vestlusel.

Alustuseks võttis ülikooli spordijuht jutuks organisatsioonilised muutused, nimelt vastavalt ülikooli arengukavale toimunud korvpalliklubi ühendamise spordiklubiga, mis peaks senisest enam kontsentreerima sporditegevust ülikoolis ja võimaldama suuremat tähelepanu pöörata just tudengite harrastusspordile. Lõppev kooliaasta on toonudki endaga kaasa märksa enam spordiüritusi, siseturniire korv- ja jalgpallis, saalihokis jt aladel.

Tudengite seas on eriti populaarseks kujunenud tegutsemine jõusaalis, kus käimas liikuva edetabeliga võistlus selili asendist rinnalt surumises, liidriks praegu Toomas Kolk 165 kiloga. Aasta jooksul on tulemuste keskmine sel alal kasvanud 20 kilo võrra.

Hommikutundidel kella 8st 16ni on spordihoone olnud kogu aasta tudengite päralt, ennelõunastel tundidel on saalid sageli

lausa ääreni täis, korraga sportimas kuni 2000 noort.

Tehnikaülikool säilitab ainsana spordi õppekavas

Heino Lill oli vahetult enne meie intervjuud osalenud Tartus toimunud üliõpilasspordi konverentsil, kus ta võis rõõmuga tõdeda, et Tehnikaülikool on ainsa ülikoolina jätnud kehalise kasvatusaainepunktid õppekavadesse. Sporditegemise säilimine vabaõppeainena on tema meelest ülikoolispordi edule märkimisväärselt kaasa aidanud.

Tehnikaülikool on osalenud kõigil akadeemilise spordiliidu üle-eestilistel võistlustel. Parimate tulemusteni on EASL-is jõutud võistkondlikest aladest saalihokis. Seda mängu võibki pidada praegu TTÜ spordialaks number üks.

Meie meeskond sai ka Eesti meistrivõistlustel 2. koha ning andis 4 meest Eesti koondisse, kes tuli äsja saalihoki MM-võistlustel Rootsisis B-grupi võitjaks ja pääseb järgmisel aastal võistleva maailma parima tiitli pärast. Heino Lille meelest on just saalihoki eriti sobiv spordiala ka tudengeile, sest ei eelda mingeid erilisi füüsilisi parameetreid ning on seetõttu sobiv ka aktiivsele harrastussportlasele.

Sama häid sõnu ei saa öelda

kahjuks meie korv- ja võrkpallurite esinemise kohta esiliigas. Ühe põhjusena selles näeb spordijuht korvpallimängu massilisuse vähenemist. Kui nõukogude ajal osales ülikoolisestel võistlustel kuni 100

pääseda ning osalemine võib kujuneda kindlasti kulukaks, looks see piisavalt motivatsiooni sportlastele enda arendamiseks ja kasvataks populaarsust korvpalli vastu kogu ülikoolis. Kui kõrgliiga mängude ajal oli spordihoone saal fännidest tulvil, siis esiliiga mängu vaevus vaatama ja neile kaasa elama vaid käputäis toetajaid. Heino Lille meelest tuleks pürgida tagasi kõrgliigasse, tegelikult peaks igal suuremal ülikoolil olema seal oma võistkond.

Enam-vähem samad järeldused pädevad ka võrkpalli kohta, milles TTÜ-l on samuti suured traditsioonid. Näiteks võiduga äsjastel SELLi mängudel sai TTÜ meeskond õiguse osaleda Portugalis üliõpilaste EMil. Akadeemilises spordiliidus oleme samal ajal kolmandal kohal.

TTÜ oli edukas SELLi mängudel

Seekordsed SELLi mängud toimusid 19.-21. maini Tartus, neil osales 1457 sportlast 86 ülikoolist, esindades 18 riiki ja

Lukin. 4x100 m jooksus olid kulda toomas ka Tõnis Ukkivi ja Tanel Türk. Kümnevõistleja Päärn Brauer saavutas 5. koha kuulitõukes ja kettaheites.

Kreeka-roma maadluses tõi 96 kg kaalukategoorias kuldmedali Tarvi Thomberg. Sulgpallis sai kulla Vahur Lukin, hõbeda Ants Mängel ja Ana Linnamägi ning pronksi Roman Pankin.

Eraldi väärrib äranimetamist kuldmedali võitnud võrkpallimeeskonna kogu koosseis: Kristjan Haavik, Kristjan Jürimaa, Harles Kiveste, Jaak Laiksoo, Kaspar Ots, Ragnar Pähn, Ermo Pais, Ergo Sartakov, Mart Tarkin, Ahto Tuuling, Viljar Vahter ja Erko Valdmets; treener Harry Rumm.

Korvpallurid jäid jagama 5.-8. kohta, alagrupis oli väga tugev Serbia-Montenegrost pärit Nizi ülikool, kellele vastu ei saadud ja kes lõpuks saavutas 2. koha. Alagrupis võideti küll Soomet, kuid teine koht viis veerandfinaalis vastamisi Šiauliai tugeva meeskonnaga, kellele jäädi alla.

Populaarsete massialade hulka nii tudengite kui töötajate seas kuulub lauatenis. Hetk eelmise aasta lauateniseturniirilt

võistkonda, tegutseb nüüd neid vaid 16.

Problemaatiline on ka taandumine kõrgliigast. Ehkki nelja parima hulka on seal üliraske

regiooni. Mängud olid Tehnikaülikooli sportlastele üsna edukad.

Enim medaleid saadi ujumises. Ken Tomson sai kokku 5 medalit: kulla (100 m vabalt), 3 hõbedat (50 m vabalt, 50 m liblikat ja 4x50 m vabalt) ja pronksi (4x50 m kompleksi). Andres Olvik teenis 4 medalit: 2 kulda (50 m selili ja 100 m selili), hõbedat (4x50 m vabalt) ja pronksi (4x50 m kompleksi). Sama palju medaleid ehk 4 võitis ka Kadri Sõggel: 3 hõbedat (50 m selili, 100 m selili, 4x50 vabalt) ja pronksi (4x50 kompleksi). Merli Suurvälgi võitis 2 medalit: hõbedat (4x50 m vabalt) ja pronksi (4x50 m kompleksi), sama saavutuseni ehk 2 medalini küündis Timo Hallist hõbedat (4x50 m vabalt) ja pronksiga (4x50 m kompleksi).

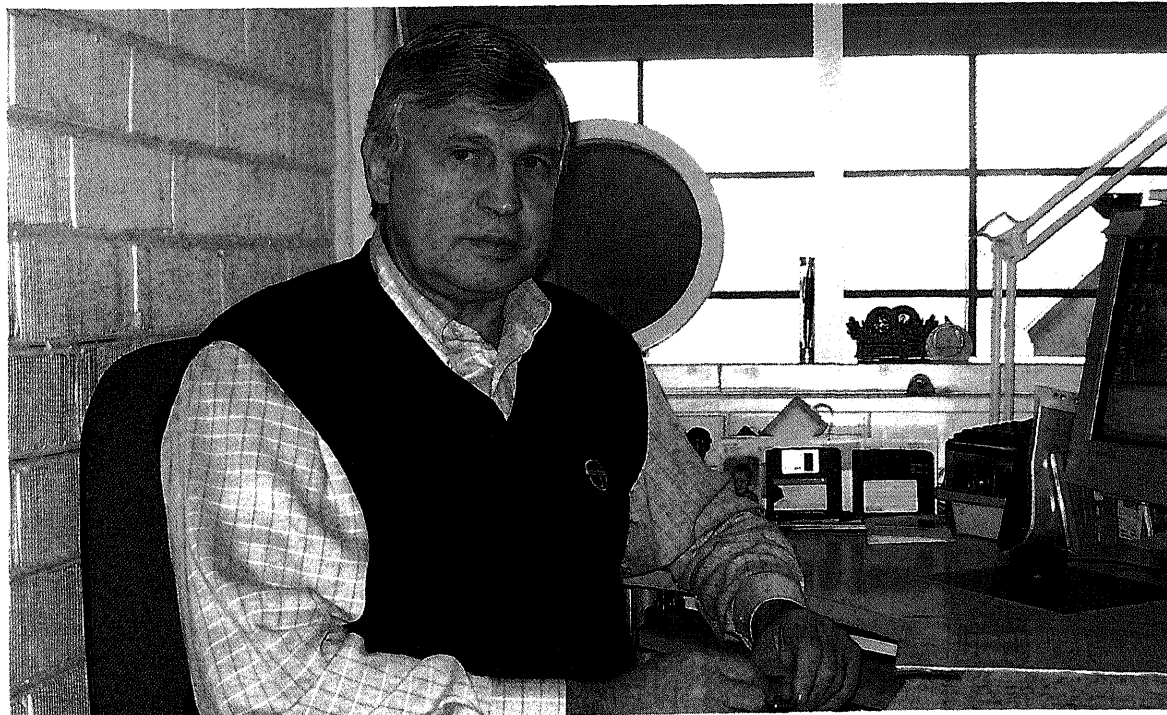
Kergejõustikus töid 2 kulda Henri Sool (100 m ja 4x100 m) ning Martin Vihman (200 m ja 4x 100 m). Märt Israel võitis kulla kettaheites ja hõbedat kuulitõukes. Hõbemedalini küündis kettaheites ka Liina

Rõhk massilisusele ja harrastusspordile

Tehnikaülikooli õppejõud on alati olnud kogu Eesti ulatuses parimate seas õppejõudude meistrivõistlustel, viimastel talimängudel võideti nii massilisuse kui meisterlikkuse poolest. Ülikoolil on tugevad traditsioonid harrastusspordis ja neid tuleks püüda elus hoida ja arendada. Näiteks olid meie õppejõud äsja koos Riia ja Kaunase tehnikaülikoolide kolleegidega Saaremaal, et võtta üksteiselt mõõtu korv- ja võrkpallis, tennis ja kalapüügis. See tore traditsioon on püsinud elus juba 40 aastat.

Meie jutuajamise lõpuks tõdes Heino Lill, et ülikooli spordielu on küll elav ja tulemuslik, kuid muretsema peaksime sellepärast, et haarata sellesse ka neid tuhandeid tudengeid ja töötajaid, kes seni on harrastusspordist eemale jäänud. Edaspidi peaksime mõtlema just sporditegevuse haarde laiendamisele ja massilisuse lisamisele Tehnikaülikoolis.

Mart Ummelas

Tehnikaülikooli spordijuht Heino Lill loodab, et harrastussport ülikoolis veelgi massilisemaks muutuks

Väikelaste toitumisest ja Eesti astelpaju omadustest

12. juunil kaitsti Tallinna Tehnikaülikoolis kaks toiduteemalist doktoritööd.

Tiina Lõugas kaitstes doktoritööd teemal "Astelpaju füüsikalise-keemiliste omaduste ja bioaktiivsete komponentide uurimine" ja Tagli Pitsi doktoritööd teemal "Eesti eelkooliealiste laste toitumise olukord aastatel 1995 kuni 2004". Mõlema töö teaduslik juhendaja on prof Raivo Vokk.

Prof Voki sõnul on mõlemad teemad võrdselt aktuaalsed. Tiina Lõugase doktoritöö "Astelpaju füüsikalise-keemiliste omaduste ja bioaktiivsete komponentide uurimine" käsitleb Eestis viimastel aastatel järjest laiemat kõlapinda leidnud astelpajukasvatuse tulemit. Kaitstav doktoritöö vaatleb eelkõige selle väärtusliku marja omadusi Eestis võrdluses tema nn sünnipaiga mäestikukliimaga.

"Kuna seni kättesaadavad andmed ei kajasta kuigivõrd Eesti kliimas kasvatatud marjade füüsikalise-keemilisi omadusi, on Eesti kliima eripära arvestamine astelpajude kasvatamisel seni kaunis tundmata. Kaitstav doktoritöö jagab selles osas tänuväärset informatsiooni," kinnitas R. Vokk.

Teine doktoritöö, Tagli Pitsi "Eesti eelkooliealiste laste toitumise olukord aastatel 1995 kuni 2004", lähtub prof Voki sõnul 1995. aastal Eesti valitsuse käivitatud programmist "Koolitoit", millest hiljem kasvas välja "Laste ja noorukite riiklik terviseprogramm". Niisiis on riiklik toetus meie laste tervislikule toitumisele kestnud juba üle kümne aasta.

"Inimeste teadlikkuse ja võimaluste kasvuga on toitumisharjumuste erinevused leibkonniti järjest suuremad. Kasvav turumajanduse surve ja ühiskondlik kihistumine kahjuks riiklikku terviseprogrammi ei toeta", lisas professor Vokk.

Kersti Vähi
TTÜ pressitoimetaja

Peamaja pikas koridoris oli rahvusvahelise konverentsi BALTGRAF-8 raames avatud näitus disaini lektoraadi üliõpilaste töedest.

TTÜ insenerigraafika keskuse korraldusel toimus 8.-9. juunil Energeetikamaja rahvusvaheline insenerigraafika konverents BALTGRAF-8.

Toimetus & teostus

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht *Mente et Manu*
19086 Tallinn, Ehitajate tee 5 (I-214), faks 620 3591

Peatoimetaja	Mart Ummelas	e-mail: ajaleht@ttu.ee
Fotod	TTÜ	www.ttu/ajaleht/
Küljendus	Liivi Pettai	
Trükk	SpinPress	

Ilusat suvepuhkust kõigile *Mente et Manu* lugejale, kohtumiseni uue õppeaasta algul!

Suurest Paugust muskusveiseni – infrapunane valgus füüsikas

Toomas Timuski loeng

Eesti Teaduste Akadeemia saalis, Kohtu tn 6,

neljapäeval, 6. juulil 2006 kell 16:00

Infrapunane kiirgus ümbritseb meid kõikjal. See põhjustab globaalset soojenemist ning infrapunase valguse jäljed vaadeldava maailmaruumi servalt võimaldavad meil otseselt vaadelda varast Universumit olukorras, mil Suurest Paugust on möödunud vaid mõnisadatuhat aastat. Käesolev sissejuhatus infrapunase valguse füüsikasse sisaldab kaht näidet, mille olen valinud omaenda uurimistööst. Esiteks, Suurest Paugust pärinev kosmiline reliktkiirgus ja teiseks see, kui tähtis on meile talvel sooja andev infrapunane kiirgus ning mida meil on seoses sellega õppida Kanada hanelt ja muskusveiselt.

Kontakt:
Toomas Rõõm
KBFI, Akadeemia tee 23
roomtom@kbfi.ee
56465797, 6398327

Kes on Toomas Timusk?

Toomas Timusk on Hamiltoni McMasteri Ülikooli Füüsika ja Astronoomia Osakonna emeriit-

professor, Kanada Ontario provintis. Toomas sündis 3. juunil 1933. a Eestis, lõpetas Toronto Ülikooli 1957 ja kaitstes 1961 doktorikraadi Cornelli Ülikoolis USA-s. Pärast järel doktorantuuri Frankfurti Ülikoolis Saksamaal ja Illinoisi Ülikoolis USA-s liitus Toomas 1965. a McMasteri Ülikooli Füüsikaosakonnaga. Ta on olnud külalisuurija Cornelli, Berkeley, Florida ja Toronto Ülikoolis ning AT&T Belli Laboratooriumis. Ta on olnud Sloan stipendiaat (*fellowship*), Ameerika Füüsikaühingu ja Kanada Kuningliku Ühingu liige (*fellow*) ning Kanada Tippuuringute Instituudi (CIAR) ülijuhtide uurimise programmi liige. 2000. a. anti talle Kanada Assotsiatsiooni medal saavutuste eest füüsikas ja Brockhouse'i medal saavutus-

te eest tahkise ja materjalide füüsikas. 2002. a sai Toomas Frank Isaksoni auhinna silmapaistva panuse eest tugevalt korreleeritud elektronide spektroskoopiasse.

Kasutades infrapunaspetspektroskoopiat on ta uurinud võre-moonutusi leelishalogeniidkristallides, kvaasikristalle, eksitoniide gaasi elektron-auk vedelikus pooljuhtides, kosmist reliktkiirgust ja kiirguse levikut soojustavates materjalides, nagu klaaskiud ja hane suled.

Tema praegune töö on seotud raskete fermionidega ülijuhtide ja orgaaniliste ning vaskoksiid-ülijuhtide uurimisega. Hiliseim töövaldkond on pseudopila ja kvantkriitilisuse vahekorra sõltuvus hapniku hulgast vaskoksiidülijuhtide kristallvõres.

Vabandus

Eelmise *Mente et Manu* artiklis Rahutud laulunaised on liig rahutuks muutunud arvutiprogramm korranud leheveerul mitu korda ühte ja sama löiku, jättes lugejad ilma vilistlaste naiskoori elamusliku Pärnumaa-sõidu kirjeldusest, seepärast vabandame ja vahendame seda löiku autori esitatud kujul:

"Nädal hiljem laulsime juba hoopis teistsugust muusikat. Kevadkontserdil Estonia Talveaias kõlasid tuntud meloodiad muusikalidest ja filmidest, sekka ka mõni "lihtsalt koorilaul". Ja jälle täissaal! Nii võib ju ülbeks muutuda! Sama kava kõlas ka 3. juunil Pärnu Kuursaalis, misjärel võttis koor ette 2,5tunnise laevasõidu, et kuulata ERSO esinemist Kihnus. Ja mitte ainult... Sõit lahtises veoautokastis läbi saare, kohtumine legendaarse Virve Kõsteriga. Lahe nädalavahetus, mis häälestab juba lähenevaks puhkuseks."

LÕPUAKTUSED
REAALAJAS!

Kevadisi lõpuaktusi
võib jälgida ka
reaalajas interneti
videoülekannetena
aadressilt

<http://video.ttu.ee>

Lugupeetud ülikoolilõpetajate
sugulased,
sõbrad ja tuttavad!

Õnnitlema tulles pole teil vaja lilli kaasa võtta.

Lõpuaktuste ajal on TTÜ peahoone fuajees avatud lilled suurmüük.

Otium post negotium

Enne töö parasi puhkus